

Nr 281.

Godkänd av första kammaren den 6 juni 1922.
Godkänd av andra kammaren den 7 juni 1922.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa lån till främjande av bostadsproduktionen m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 113 och memorial nr 122.)

Till Konungen.

I årets statsverksproposition, femte huvudtiteln, erinrade chefen för socialdepartementet under punkt 133 om de spörsmål rörande bostadsproduktionens främjande, som syntes böra föreläggas riksdagen, och ifrågasatte därvid dels att till ökning av statens bostadslånefond skulle få disponeras ytterligare 15,000,000 kronor såsom lån ur statsverkets fond av rusdrycksmedel och dels att till vissa ändamål, som indirekt åsyfta bostadsproduktionens främjande, skulle få användas besparingar å de utav riksdagen tidigare beviljade anslagen med ändamål att åt byggnadsföretagare bereda statsbidrag utan ränte- eller återbetalningskyldighet.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i propositionen nr 2 beträffande tilläggsstaten för år 1922 under titeln »utgifter för kapitalökning» (bil. 3) föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition i ämnet, som senare kunde varda riksdagen förelagd, för avsättning till lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby beräkna ett reservationsanslag av 320,000 kronor att utgå av lånemedel.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1922 dagtecknad proposition, nr 228, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

1:o) medgiva, att för ökning av statens bostadslånefond må såsom lån från statsverkets fond av rusdrycksmedel disponeras för år 1922 ett belopp av 15,000,000 kronor;

2:o) medgiva Eders Kungl. Maj:ts rätt att ur ett av riksdagen under femte huvudtiteln å extra stat för år 1922 till statsbidrag åt kommuner med flera för uppförande av vissa bostadsbyggnader anvisat reservationsanslag å 1,500,000 kronor disponera *dels* till utförande genom ingenjörsvetenskapsakademien, under första hälften av år 1923, av tekniskt-vetenskapliga undersökningar på byggnadsområdet ett belopp av 50,000 kronor *och dels* till åtgärder, ägnade att indirekt förbilliga eller eljest främja bostadsproduktionen, ett belopp av 25,000 kronor; samt

3:o) för avsättning till lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby under titel »utgifter för kapitalökning, statens utlåningsfonder» å tilläggsstat för år 1922 anvisa, att utgå av lånemedel, ett reservationsanslag av 320,000 kronor.

I sammanhang med Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition har riksdagen bl. a. till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (II: 300), däri föreslagits, att riksdagen vid behandling av Eders Kungl. Maj:ts proposition, nr 228, angående vissa lån till bostadsproduktionen m. m. måtte uttala sig för, att de hittills gällande bestämmelserna angående ett års räntefrihet för byggnadsföretagaren fortfarande få bliva gällande.

Att bostadsfrågan i vissa städer och stadsliknande samhällen allttjämt befinner sig i ett svårt läge finner riksdagen vara ostridigt. Allttjämt råder bostadsnöd å en del platser inom landet och bristen på lägenheter, avsedda för de mindre bemedlade klasserna och medelklassens behov, är alltfortfarande i viss utsträckning kännbar. Allmänt är ock känt, hurusom, särskilt med hänsyn till den starka åtstramningen av krediten, som till följd av depressionen på den allmänna lånemarknaden gör sig gällande, den privata byggnadsverksamheten har svårt att komma till full utveckling. Riksdagen finner det sålunda knappast antagligt, att den produktion av medelstora och mindre bostäder, som sålunda allttjämt är erforderlig, kan tillräckligt snabbt komma till stånd utan stöd från det allmännas sida. Då det även är att förmoda, att rent statsfinansiella hänsyn torde förhindra, att under följande år liknande lånetillskott kunna lämnas, har riksdagen funnit sig nu böra i den utsträckning, som nedan framgår, bifalla propositionen.

Vid övervägande av de former, under vilka staten lämpligast synes böra lämna fortsatt understöd till bostadsproduktionen, har riksdagen i

likhet med departementschefen kommit till den uppfattningen, att byggnadskostnaderna under den närmare framtiden knappast kunna anses påkalla direkta statsbidrag utan återbetalningsskyldighet, utan synas statens ansträngningar böra inriktas på att även för innevarande år ställa ytterligare lånemedel till bostadsproduktionens förfogande för tillgodoseende av sekundärkrediten. Detta synes ock riksdagen lämpligast böra ske genom ett utökande av statens bostadslånefond.

Med avseende å de villkor, på vilka lån ur bostadslånefonden böra ställas till förfogande för bostadsproduktionen, har departementschefen bland annat föreslagit, att den hittills medgivna räntefriheten under ett år skulle bortfalla och att lånen sålunda skulle löpa med samma ränta under hela lånetiden. Detta förslag har riksdagen emellertid funnit sig icke kunna bifalla, då det för byggnadsföretagaren i regel torde medföra svårigheter att redan under byggnadstiden erlægga ränta å bekommet lån. De av Eders Kungl. Maj:t i övrigt föreslagna villkoren för låns och statsbidrags erhållande hava däremot icke givit riksdagen anledning till erinran.

Beträffande storleken av den summa, varmed bostadslånefonden bör utökas, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit ett belopp av 15,000,000 kronor. Riksdagen har emellertid bestämt beloppet till 11,500,000 kronor.

Vad härefter vidkommer Eders Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av anslag dels för utförande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskvetenskapliga undersökningar på byggnadsområdet dels ock för åtgärder, ägnade att indirekt förbilliga eller eljest främja bostadsproduktionen, har riksdagen, för åtminstone nu ifrågavarande budgetperiod, funnit sig böra bifalla förslaget härutinnan.

Vad slutligen angår Eders Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett anslag å 320,000 kronor för avsättning till lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby under titel »utgifter för kapitalökning, statens utlåningsfonder» har riksdagen, med hänsyn till de skäl som för förslaget anförts, jämväl ansett sig böra bifalla förslaget ifråga.

Sedan fonden tillförts sagda belopp, torde det emellertid kunna ifrågasättas, huruvida icke fonden för en tid framåt kan anses fylla sitt ändamål utan vidare tillskott.

Under hänvisning till vad sålunda anförts och då riksdagen icke funnit skäl till erinran mot vad i propositionen i övrigt föreslagits, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition

dels medgivit, att för ökning av statens bostadslånefond må såsom lån från statsverkets fond av rusdrycksmedel disponeras för år 1922 ett belopp av 11,500,000 kronor;

dels medgivit Eders Kungl. Maj:t rätt att ur ett av riksdagen under femte huvudtiteln å extra stat för år 1922 till statsbidrag åt kommuner med flera för uppförande av vissa bostadsbyggnader anvisat reservationsanslag å 1,500,000 kronor disponera *dels* till utförande genom ingenjörsvetenskapsakademien, under första hälften av år 1923, av tekniskt-vetenskapliga undersökningar på byggnadsområdet ett belopp av 50,000 kronor *och dels* till åtgärder, ägnade att indirekt förbilliga eller eljest främja bostadsproduktionen, ett belopp av 25,000 kronor;

dels ock för avsättning till lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby under titel »utgifter för kapitalökning, statens utlåningsfonder» å tilläggsstat för år 1922 anvisat, att utgå av lånemedel, ett reservationsanslag av 320,000 kronor.

Stockholm den 7 juni 1922.

Med undersätlig vördnad.